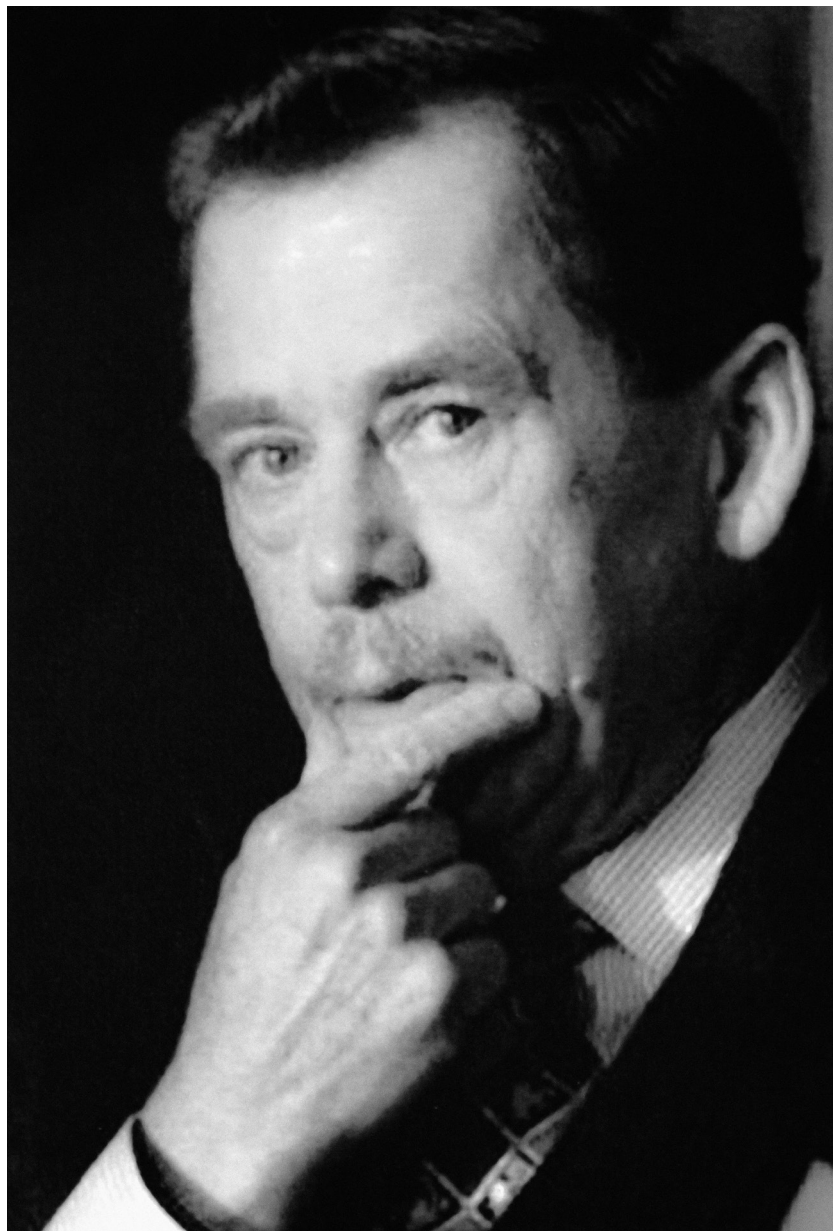

VÁCLAV HAVEL

2001

Václav Havel (1932–2011) – czeski dysydent, dramaturg, prezydent Czechosłowacji w latach 1989–1992, w latach 1993–2004 prezydent Republiki Czeskiej.

Urodził się w Pradze. Jako potomek zamożnych przedsiębiorców w powojennej komunistycznej Czechosłowacji miał utrudniony dostęp do edukacji. W 1966 r. zaocznie ukończył studia scenopisarskie. Pracował najpierw w praskim teatrze ABC, następnie w teatrze Na zbradli, gdzie był kierownikiem literackim. Tu w 1963 r. odbyła się premiera pierwszej sztuki Havla „Garden party”, która w następnych latach przyniosła mu międzynarodowy sukces.

W 1968 r. na fali tzw. Praskiej Wiosny został przewodniczącym Koła Pisarzy Niezależnych w Związku Pisarzy Czechosłowackich. Premierę miała jego kolejna sztuka „Puzuk, czyli uporczywa niemożność koncentracji”. W roku tym otrzymał Wielką Austriacką Nagrodę Państwową w dziedzinie literatury.

Inwazja wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację 21 sierpnia 1968 r. zakończyła okres kontrolowanej liberalizacji. W latach 70. XX w. książki i sztuki Havla znalazły się na indeksie. W grudniu 1972 r. podpisał petycję do Prezydenta CSRS o amnestię dla więźniów politycznych, a w kwietniu 1975 r. wystosował głośny list do prezydenta Gustava Husáka. W kolejnych latach rosła międzynarodowa sława Havla jako pisarza i dysydenta. Był jednym z trzech pierwszych rzeczników „Karty 77”, członkiem Komitetu Obrony Prześladowanych za Przekonania, współpracował z polskim KOR-em. Wielokrotnie aresztowany, w 1979 r. skazany na 4,5 roku więzienia za działalność antypaństwową.

W styczniu 1989 r. otrzymał wyrok 9 miesięcy więzienia za próbę złożenia kwiatów w miejscu samobójczej śmierci Jana Palacha. 17 listopada 1989 r. masowe manifestacje w Pradze rozpoczęły aksamitną rewolucję, której Havel stał się przywódcą. 29 grudnia 1989 r. Zgromadzenie Federalne wybrało go na prezydenta Czeskiej i Słowackiej Republiki Federacyjnej. Po rozpadzie Czechosłowacji w 1993 r. dwukrotnie został prezydentem Republiki Czeskiej.

Charakterystyczna dla Havla postawa wyrażająca się w ogromnym szacunku dla ludzkiej tożsamości i potrzebie obrony godności ludzkiej sprawiły, iż cieszył się ogromnym prestiżem międzynarodowym. Był laureatem wielu nagród i wyróżnień (Nagroda im. Erazma z Rotterdamu, Nagroda im. Olofa Palmego, Nagroda Pokoju), doktorem *honoris causa* uniwersytetów w Toronto (1982), Tuluzie (1982), Wrocławiu (1992). W 1994 r. odznaczony przez Prezydenta Polski Orderem Orła Białego.

Václav Havel – dysydent, który zmienił się w męża stanu, wybitny eseista i dramaturg, wielokrotnie przypominał o więzach łączących Czechów i Polaków i dawał wyraz swoim emocjonalnym związkom z Wrocławiem, zaś Przegląd Niezależnej Kultury Czeskiej i Słowackiej zorganizowany w naszym mieście w 1989 r. określił mianem uwertury aksamitnej rewolucji.